

EĞİTİM POLİTİKALARINDA MÜZİK EĞİTİMİNİN YERİ

THE PLACE OF MUSIC EDUCATION IN EDUCATION POLICY

Emine Kıvanç ÖZTUĞ*

ÖZET: Türkiye'nin eğitim politikalarını belirleyen kurumların başında Milli Eğitim Bakanlığı yer almaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, eğitim politikaları oluşturulurken büyük çoğunlukla müzik eğitime özel olarak yer verilmediği görülmektedir. Bu çalışmada, eğitim politikalarının içinde yer alan müzik eğitiminin en belirleyici unsuru olduğu düşünülen Milli Eğitim Bakanlığı Şura Tutanakları ele alınarak müzik eğitime verilen önemin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda "Milli Eğitim Bakanlığı Şuralarında müzik eğitime hangi ölçüde yer verilmiştir" sorusu çalışmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. Araştırmanın deseni durum çalışmasıdır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmış ve analiz birimi olarak sözcükler seçilmiştir. Kategoriler iki başlıkta toplanmıştır. Müzik Eğitimi kategorisinde; müzik, güzel sanatlar, sanat, sanat eğitimi ve konservatuvar temaları, Müzik İcrası kategorisinde ise opera, müzik aleti, orkestra, konser ve salon temaları kodlanmıştır. Verilerin çözümlenmesi bu kategoriler ve kodlar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Çözümleme sonucunda, Milli Eğitim Bakanlığının Şura Tutanaklarında müzik eğitime, müzik icrasına kıyasla daha sık yer verildiği görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Müzik, Müzik Eğitimi Politikası, MEB Şura Tutanakları.

ABSTRACT: In Turkey, the top institution maintaining the education policy is the National Ministry of Education. Policy is explained as the political party's (holding the government) way of direction and prospects towards the future. The recent research done is showing that while forming the education policies, mostly there is not a special attention given towards music education. The main aim is to identify the value given to the music education. In line with this aim, following question is the problem statement of the study "To what extent did the Ministry of Education measure and evaluate the music education within these council meetings?" This study sorts out the attention given by the governments through the analysis of the documents. After the analysis of the council documents, some ups and downs towards the music education is found in the policies.

Key words: Music, Music education, MEB

1. GİRİŞ

Müzik bireylerin kendilerini enstrümanlarıyla ifade etme biçimleridir. Bireyin en temel enstrümanı ise kendi sesidir. Müzik eğitimi ise en yalın anlatımıyla insanlara müziksel davranış kazandırma ya da müziksel davranışı değiştirme ve geliştirme sürecidir (Uçan, 1997). Kişinin birey olarak gelişimi doğumdan başlar ve eğitim süreci boyunca devam eder. Sorular soran, sorduğu sorulara somut ve gerçekçi yanıtlar alan, öğretime etkili şekilde katılan birey kendini gerçekleştirme şansına sahip olabilir (Kıvanç, 2009). Eğitimi etkili kılan özelliklerinden birinin de bu olduğu söylenebilir. Müzik eğitimi politikalarının da öğrenmeyi etkili ve sürekli hale getirmesi amacı ile oluşturulması beklenir.

Türkiye'de cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte Türk toplumunu çağdaştırma sürecine girilmiştir. Bu süreçte Mustafa Kemal Atatürk'ün görüşleri şöyledir; "...ulusal ince duyguları, düşünceleri anlatan, yüksek değişleri, söyleyişleri toplamak, onları birgün önce genel son musiki kurallarına göre; işlemek gerekir. Ancak bu güzeyde Türk Ulusal Musikisi yükselebilir, evrensel musikide yerini alabilir" (Küçüköncü, 267). Bu söylemle müzik eğitiminde yapılandırma başlamıştır. İlk müzik öğretim kurumu olarak bugünkü Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Fakültesi olan Musik-i Müallim Mektebi açılmış ve müzik eğitimi

* Yakın Doğu Üniversitesi, Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü ekivanc23@hotmail.com

programlarında ilgili düzeltmeler yapılmıştır. Dönemde yer alan ismiyle Gazi Eğitim Enstitüsü, Milli Eğitim Bakanlığı'nın en büyük danışma organı olan Milli Eğitim Şuraları için vazgeçilmez bir uzman ve üye kaynağı idi (Altunya, 1098). Müzik eğitimi ile ilgili konularda Gazi Eğitim Fakültesi uzmanlarından üyeler oluşturulur ve müzikle ilgili kararlar bu kişilerin dönütleri doğrultusunda verilirdi.

Türkiye'nin eğitim politikalarını belirleyen kurumların başında Milli Eğitim Bakanlığı yer almaktadır. Politika, hükümet olan siyasi partinin yönetiminde takip ettiği yol olarak açıklanır (Yıldız, 2003). Yapılan çalışmalar incelendiğinde, hükümetlerin eğitim politikaları oluşturulurken büyük çoğunlukla müzik eğitimine özel olarak yer verilmediği görülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı, 23 Nisan 1920'de TBMM açıldıktan sonra 2 Mayıs 1920 tarih ve 3 sayılı yasası ile Bakanlar Kurulunun on bir vekaletinden biri olarak "Maarif Vekaleti" örgütlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı; 1923'ten başlayarak, Maarif Vekaleti, Kültür Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Maarif Vekilliği ve en son 1960 tarihinde olmak üzere günümüzde de "Milli Eğitim Bakanlığı" adıyla çalışmalarını sürdürmektedir (<http://www.meb.gov.tr/meb/tarihce.html>).

Türkiye'nin eğitim politikalarının belirleyici kurumları arasında; Milli Eğitim Bakanlığı yer almaktadır. Bu çalışmada eğitim politikalarının içinde yer alan müzik eğitimi politikalarının, en belirleyici unsuru olduğu düşünülen Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1939 tarihinden 2010'a kadar 18 kez toplanmış olan Şura Tutanakları ele alınmıştır. Tutanaklar doğrultusunda müzik eğitimine verilen önemin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda "Milli Eğitim Bakanlığı Şuralarında müzik eğitimine hangi ölçüde yer verilmiştir" sorusu çalışmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. Tutanakların çözümlenmesi ile ilgili dönemlerdeki hükümetlerin müzik eğitimine ne derecede önem verdikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın problemini doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır;

1. Milli Eğitim Bakanlığı Şura Tutanaklarında müzik eğitimine hangi sıklıkta yer verilmiştir?
2. Milli Eğitim Bakanlığı Şura Tutanaklarında müzik icrasına hangi sıklıkta yer verilmiştir?
3. Müzik Eğitimi Politikalarına verilen önem Milli Eğitim Bakanlığı Şura tutanaklarında hangi doğrultudadır?

2. YÖNTEM

Araştırmanın deseni durum çalışmasıdır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinlemesine araştırılmasıdır. Duruma ilişkin etkenler bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri üzerine odaklanılır (Yıldırım; Şimşek: 2000,77). Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. "İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır" (Yıldırım; Şimşek: 2000, 227). Çalışmada analiz birimi olarak sözcükler kullanılmış ve aşağıdaki kategorilerle kodlanmıştır. Birinci kategoride müzik eğitimi ile doğrudan ilişkili olan genel kavram ve kurumlar, ikinci kategoride de müzik icrasına kullanılan mekan ve türler analiz birimi olarak çözümlenmiştir.

Müzik Eğitimi

Müzik
Güzel Sanatlar
Sanat
Sanat Eğitimi
Konservatuvar

Müzik İcrası

Opera
Müzik aleti
Orkestra
Konser
Sahne

3. BULGULAR

Tablo 1: Müzik Eğitimi İlişkin Bulgular

Şura	Şura Tarihi	Müzik	Güzel Sanatlar	Sanat	Sanat Eğitimi	Konservatuvar
I.	1939	-	-	-	-	-
II.	1943	-	-	10	-	-
III.	1946	-	-	-	-	-
IV.	1949	-	-	-	-	-
V.	1953	-	-	-	-	-
VI.	1957	1	-	-	-	-
VII.	1962	4	8	5	-	2
VIII.	1970	1	-	1	-	-
IX.	1974	4	1	2	-	-
X.	1981	-	-	-	-	-
XI.	1982	2	-	-	-	2
XII.	1988	1	-	3	1	-
XIII.	1990	-	-	-	-	-
XIV.	1993	-	-	-	-	-
XV.	1996	1	-	-	1	-
XVI.	1999	1	-	-	-	-
XVII.	2006	-	-	-	-	-
XVIII.	2010	1	2	-	1	-
TOPLAM		16	11	21	3	4

Tablo 1’de görüldüğü üzere; müziğe yedinci ve dokuzuncu şurada, ardından on birinci şurada yer verilmiştir. Altı, yedi, on iki, on beş, on altı ve on sekizinci şuralarda müziğe birer kez yer verilmiş, diğerlerinde ise hiç yer verilmemiştir. Güzel sanatlara, en çok yedinci şurada, daha sonra on ikinci şurada, bir kez de dokuzuncu sırada yer verilmiş, diğer şuralarda ise hiç yer verilmemiştir. Sanat’a ikinci şurada on kez, yedinci şurada beş kez, on ikinci şurada üç kez, dokuzuncuda iki, sekizincide ise bir kez yer verilmiştir. Diğer şuralarda sanata yer verilmemiştir. Sanat eğitimine on iki, on beş ve on sekizinci şuralarda birer kez yer verilmiş diğer şuralarda ise hiç yer verilmemiştir. Konservatuvara ise yedinci ve on birinci şuralarda ikişer kez yer verilmiş, diğer şuralarda hiç yer verilmemiştir. Kesik çizgi ile gösterilen yerler tutnaklarda o sözcüğün hiç olmadığını ifade etmektedir.

Tablo 2: Müzik İcrasına İlişkin Bulgular

Şura	Şura Tarihi	Opera	Müzik Aleti	Orkestra	Konser	Sahne
I.	1939	-	-	-	-	-
II.	1943	-	-	-	-	-
III.	1946	-	-	-	-	-
IV.	1949	-	-	-	-	-
V.	1953	-	-	-	-	-
VI.	1957	-	-	-	-	-
VII.	1962	7	-	-	-	-
VIII.	1970	-	-	-	-	-
IX.	1974	-	1	1	-	-
X.	1981	-	-	-	-	-
XI.	1982	-	1	-	2	-
XII.	1988	-	-	-	-	-
XIII.	1990	-	-	-	-	-
XIV.	1993	-	-	-	-	-
XV.	1996	-	-	-	-	-
XVI.	1999	-	-	-	-	1
XVII.	2006	-	-	-	-	-
XVIII.	2010	-	-	-	-	-
TOPLAM		7	2	1	2	1

Tablo 2’de görüldüğü üzere; operaya sadece ve yoğun şekilde yedinci şurada yer verilmiş diğer şuralarda hiç yer verilmemiştir. Müzik aletine dokuzuncu ve on birinci şurada birer kez yer verilmiş diğer şuralarda hiç yer verilmemiştir. Orkestra bir kez ve konser iki kez olmak üzere sadece dokuzuncu şurada yer almıştır. Sahne bir kez olmak üzere sadece on altıncı şurada yer almıştır. Kesik çizgi ile gösterilen yerler tutnaklarda o sözcüğün hiç olmadığını ifade etmektedir.

3.1. Tutanaklarda Müzik Eğitime Verilen Önem

Genel olarak şura tutanaklarında müzik eğitimi, inişli çıkışlı bir çizgide yer almaktadır. Bu doğrultuda; 1962’den 1988’e kadar olan sürede artış gösteren çizgi, sonrasında 2006 tarihine kadar düşüş göstermiş ve 2010’ da tekrar yükselmeye başlamıştır. Müzik icrası çizgisi 1962’den 1982’ye kadar yükselmiş, sonrasında 1999 yılında yükseliş gösteren çizgi aynı yıldan sonra tekrar düşüş göstermeye başlamıştır. Buradan da müzik eğitime verilen önemin artışında ve azalışında belirli bir tutarlılığının olmadığı görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Sonuç olarak, 1943 yılında sanat, sonrasında 1962-1988 yıllarında müzik eğitime ilişkin çalışmaların eğitim politikalarının içinde yer aldığı görülmektedir 1962 yılında güzel sanatların sıkça ele alınması, güzel sanatların dalı olan müzik eğitime o yıllarda daha çok önem verildiğini göstermektedir. Atatürk’ün, Türk toplumunu çağdaşlaştırmak yolunda söylemlerinden yola çıkarak, cumhuriyetin ilk yıllarında müzik eğitime verilen önemin sürekliliğiyle müzik eğitiminin en üst düzeyde olması beklenirdi. Müzik eğitimcilerinin çalışmalarının incelenerek uygulamaya yönelik geliştirilmesi, öğretim programlarına dahil edilmesi eğitime katkı sağlayabilir.

1962- 1982 yılları arasında müzik icrasına yönelik çalışmaların yoğunlaşmış olması, 1982’den günümüze gelindiğinde ise giderek azalma göstermesi, müzik icrasına yönelik disiplinlerin devlet politikası içerisinde yok denecek kadar az yer verildiğinin göstergesi sayılabilir. Müzik öğretim programına “konser dinleme günü” yönergesinin alınması, öğrencilerin ufkunu açarak farklı deneyimler kazanmasını sağlayacaktır. Bu şekilde öğrenci müziği doğru tüketen birey haline gelebilir.

Günümüz eğitim şuralarında müzik eğitime özel olarak yer verilmelidir. Şura komisyonunda müzik eğitimi uzmanlarından görüş alınmalıdır. Komisyona seçilecek müzik eğitimcisi uzmanlar; okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite olarak kurumlara göre ayrı ayrı komisyonlarda çalışmalı ve sonrasında bütüncül bir yaklaşımla müzik eğitimi politikaları oluşturulmalıdır.

Sonuç olarak, hükümetlerin eğitim politikalarını oluştururken eksiklikleri gidererek, eğitimi etkili hale getirmeleri, bireyleri ileri düzeye taşıyacak nitelikte programlar oluşturmaları, sağlıklı bireyleri yetiştirerek sağlıklı toplum yaratmak için müzik eğitime bu doğrultuda önem vermeleri gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Altunya, N. (2006). *Gazi Eğitim Enstitüsü Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü 1926-1980*. Ankara:Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi.
- Kıvanç, E. (2009). Müzik eğitiminin 3-6 yaş çocuğun gelişiminde özerk olma sürecindeki işlevi. *Mediterranean Journal of Education Research*, 6.
- Küçüköncü, Yılmaz. H. (2006). Müzik eğitimi politikalarının belirlenmesinde AB süreci. *Müzik Sanatı ve AB Süreci Sempozyumu*. Ankara: Seveda Cenap And Müzik Vakfı.
- 20 Nisan 2012 tarihinde <http://www.meb.gov.tr/meb/tarihce.html> adresinden alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı I. Şura Tutanağı (1934), Milli Eğitim Şurası, Ankara.

- MEB II. Şura Tutanağı (1943), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB III. Şura Tutanağı (1946), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB IV. Şura Tutanağı (1949), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB V. Şura Tutanağı (1953), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB VI. Şura Tutanağı (1957), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB VII. Şura Tutanağı (1962), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB VIII. Şura Tutanağı (1970), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB IX. Şura Tutanağı (1974), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB X. Şura Tutanağı (1981), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB XI. Şura Tutanağı (1982), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB XII. Şura Tutanağı (1988), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB XIII. Şura Tutanağı (1990), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB XIV. Şura Tutanağı (1993), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB XV. Şura Tutanağı (1996), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB XVI. Şura Tutanağı (1999), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB XVII. Şura Tutanağı (2006), Milli Eğitim Şurası, Ankara.
 MEB XVIII. Şura Tutanağı (2010), Milli Eğitim Şurası, Ankara.

Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar ilkeler yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Extended Abstract

Music is the formation of how individuals instrumentally express themselves. An individual's most basic instrument is his or her voice. Music Education, on the other hand, is the process of gaining musical behaviour or the ability to change and develop this kind of behavior. (Uçan, 1997) An individual's growth, starting from the birth, continues throughout all the education period. The individual, who asks questions and search for realistic answers in life, is the closest one to actualize his or her potential with the help of learning process (Kıvanç, 2009). This process is one of the key features of education. That is why music education policies have to be formed through effective and continuous objectives.

In Turkey, the top institution maintaining the education policy is the National Ministry of Education. Policy is explained as the political party's (holding the government) way of direction and prospects towards the future. (Yıldız, 2003) The recent research done is showing that while forming the education policies, mostly there is not a special attention given towards music education. As it is noticed earlier, the decisive institution for education policy in Turkey, is the ministry branch. Therefore this study investigates the previous National Education Council Documents that is hold 18 times from 1939 till 2010. The main aim is to identify the value given to the music education. In line with this aim, following question is the problem statement of the study "To what extend did the Ministry of Education measure and evaluate the music education within these council meetings?". This study sorts out the attention given by the governments through the analysis of the documents. In light of the main problem, some related questions are asked below for further answering;

- 1) How often did the music education take place in the National Education Council Documents?
- 2) How often did the music performance concepts take place in the National Education Council Documents?

3) What is the level of importance adhered to the education policy on National Education Council Documents?

The design of the study includes maintainance of the current and previous status. Therefore, the data analysis is done by content analysis. Words are used as analysis unit and codified with the categorization below. First category looks at the concepts and theories related with the music education. Second category analyses the location of the music performed and takes the type of music as analysis unit.

Music Education

Music
Fine Arts
Art
Education of Art
Conservatoire

Music Performance

Opera
Musical Tools
Orchestra
Concert
Stage

After the analysis of the council documents, some ups and downs towards the music education is found in the policies. There is a period of increase starting from 1962 to 1988 which later on decreased towards 2006. Then the attention on music education again increases by the early 2010 period. Music performance especially shows a significant disappearance after the period of 1962-1982 and starts to increase by the start of 1999. Then the importance of it lessens in a few years of time. Therefore it is difficult to speak about a consistent increase or decrease in the sense of importance adhered to these concepts of music education and music performance.

Consequently, It is seen that in the year of 1943, art took place in the education policy. Later of the years of 1962 – 1988 certain work done in the name of music education to orient the education policy. Turning back to 1962, it was easily seen that fine arts were issued frequently by the time's government. Remembering Ataturk's words in the aim of promoting the Turkish Society into a more civilized one, the expectation was quite high for having standards of music education in the early republican era. Music educators' work can be examined and developed towards practice. Education programs can involve those and contribution towards education may realize. The intense study of music performance between 1962 -1982 and the dramatic decrease after 1982 shows that the disciplines of music performance is nearly non-existent in the eyes of state policy. A directive towards music learning programs can be added including the "concert listening day" so that the students can experience different horizons and may be the correct future consumers of music.

Today's council arrangements should especially include music education. In the council commission, the views of the music education experts have to be taken. The music education experts that are to be selected for these commissions first need to work separately. Commissions of pre-school education, primary education and secondary level or university level ones should work independently and then they should come together in a holistic way of understanding to form up the education policy for music.

Lastly while forming up the education policies, governments should remove the missing notions first and activate the education itself. At this point building up promotive programs including the music education, are crucial in raising up healthy generations for society.